

Nejvyšší soud se zastal lidí poškozených nezákonnými opatřeními v době epidemie Covidu-19

ceska-justice.cz/2023/05/nejvyssi-soud-se-zastal-lidi-poskozenych-nezakonnymi-opatrenimi-v-dobe-epidemie-covidu-19

2. května 2023

2.5.2023

Justice

Lidé se mohou domáhat omluvy od státu za mimořádná opatření ministerstva zdravotnictví v době pandemie, která jako nezákonná zrušil Nejvyšší správní soud. Podmínkou je však to, že proti opatřením včas podali správní žalobu, a dali tak najevo, že pocít'ují zásah do svých práv. Plyne to z nového verdiktu Nejvyššího soudu (NS), který vyhověl dovolání muže z Jesenice u Prahy. Sporem o omluvu se musí znovu zabývat Obvodní soud pro Prahu 2. Ministerstvo zdravotnictví se dnes nechtělo k rozsudku vyjadřovat, podle mluvčího Ondřeje Jakoba zatím nebyl úřadu doručen.

Nejvyšší soud rozhodl dne 21. dubna 2023 v senátu pod předsednictvím JUDr. Pavla Simona, se soudkyní zpravodajkou JUDr. Hanou Poláškovou Wincorovou, ve věci, kde se žalobce domáhal omluvy za nemajetkovou újmu způsobenou mu několika mimořádnými opatřeními Ministerstva zdravotnictví, vydanými podle pandemického zákona (zákon č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění COVID-19). Opatření byla následně zrušena nebo prohlášena za nezákonná Nejvyšším správním soudem.

Opatření omezila možnost volného pohybu a provoz řady obchodů a služeb, stanovila také povinnost nosit roušku či respirátor. Nejvyšší správní soud je posléze označil za nezákonná.

Komentář soudce Pavla Simona

Opatření obecné povahy je třeba považovat za rozhodnutí ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb.

Obvodní soud pro Prahu 2 žalobu muže zamítl s vysvětlením, že zrušené mimořádné opatření není nezákonným rozhodnutím ve smyslu zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Podle daného zákona stát většinou odškodňuje újmu způsobenou běžnými úředními rozhodnutími. Zamítavě se k nároku postavil i Městský soud v Praze.

Soudce Nejvyššího soudu Pavel Simon Foto:
Nejvyšší soud

Podle NS však lze opatření obecné povahy považovat za rozhodnutí ve smyslu zákona o odpovědnosti za škodu, a to bez ohledu na to, pro jak rozsáhlé území bylo vydáno. Opatření obecné povahy je podle NS rozhodnutím v širším smyslu, které sice nesměřuje vůči jmenovitě určenému člověku, ale jeho předmětem je řešení určité konkrétní věci.

Omezená skupina lidí

„Vedle toho NS nově dospěl k tomu, že za účastníka řízení je v daných poměrech potřeba považovat každého, kdo se proti mimořádnému opatření bránil žalobou před správním soudem, neboť tím jednak dal najevo, že se cítí být mimořádným opatřením zasažen na svých právech, a zároveň splnil zákonnou podmínku využití všech dostupných prostředků nápravy,“ řekl k novému rozhodnutí předseda senátu Pavel Simon.

Rozhodnutí NS a případný nárok na náhradu újmy se tak vztahuje jen na omezenou skupinu lidí, kteří v zákonem stanovené lhůtě, tedy do jednoho měsíce ode dne účinnosti mimořádného opatření, podali proti mimořádnému opatření žalobu podle pandemického zákona. Zároveň musí jít o mimořádné opatření, jehož nezákonnost posléze konstatoval Nejvyšší správní soud.

Rozsudek ve věci sp. zn. 30 Cdo 414/2023 je ve dnech 2. až 17. května 2023 vyhlašován na elektronické úřední desce Nejvyššího soudu a úřední desce v budově Nejvyššího soudu. Poté bude svěřen a vzápětí na to trvale umístěn v pseudonymizované podobě ve veřejné databázi rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu na webu www.nsouid.cz.

(čtk, epa)